

ARKEOEXPO · KAYNAKÇALI ALAN REHBERİ

Pergamon

Helenistik başkent ve çok katmanlı kültürel peyzaj

KONUM Bergama, İzmir	KRONOLOJİ Helenistik-Osmanlı
ARAŞTIRMA / KORUMA UNESCO Dünya Mirası · 2014	EDITORIAL KONTROL 24 Temmuz 2026

Bakırçay Ovası'na hâkim akropol, Attalos Hanedanı'nın başkenti ve antik dünyanın önemli öğrenim merkezlerinden biriydi. UNESCO alanı; akropol, Asklepieion, kutsal alanlar, tümölüsler ve yaşayan Bergama'yı tek peyzaj olarak ele alır.

Pergamon'un dik yamaca yerleştirilen tiyatrosu ve akropol peyzajı.
Fotoğraf: Giorgio Galeotti · CC BY-SA 4.0 · [Wikimedia Commons](#)

ÖNE ÇIKAN KANITLAR

01 UNESCO'ya 2014'te kaydedildi	03 Önemli sağlık merkezi: Asklepieion
02 Attalos Hanedanı'nın başkenti	04 Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı katmanları

02 · ALAN OKUMASI

Alanı katmanlarıyla okuyun

Kronoloji, mekân, buluntu bağlamı ve araştırma soruları birlikte değerlendirilmiştir.

01

Topografya ile Kurulan Başkent

Pergamon'un teraslara yerleştirilmiş tapınakları, stoaları, sarayları, tiyatrosu ve kütüphanesi doğal yamacı anıtsal bir sahneye dönüştürür. Kent planı, Helenistik iktidarın ovadan görülen mimari ifadesidir.

02

Bilgi, Tıp ve Galen

Kütüphane ve bilim çevresi Pergamon'u antik dünyanın öğrenim merkezlerinden biri yaptı. Asklepieion'da tedavi, din ve gözlem bir aradaydı; hekim Galen'in Pergamon bağlantısı kentin tıp tarihindeki yerini güçlendirdi.

03

Çok Katmanlı Peyzaj

Roma dönemi Serapis Tapınağı, Bizans yapıları, Osmanlı çarşıları, hamamları ve camileri modern Bergama'yla iç içedir. UNESCO değeri, tek bir dönemin anıtından çok bu uzun süreli dönüşümün bütününde yatar.

SAHA NOTLARI

Katman · mekân · malzeme · peyzaj · koruma gözlemleri

03 · YORUM VE KAYNAKLAR

Araştırma soruları ve önemi

04

Kutsal Alanlar ve Tümülüsler

Kapıkaya Kybele Kutsal Alanı ile ovadaki tümülüsler akropolün görsel ve ritüel çevresini oluşturur. Böylece kent, surlarının dışına taşan planlı bir kültürel peyzaj olarak okunur.

05

Malzeme ve Zanaat

Pergamon heykel okulu, anıtsal frizleri ve parşömen geleneği kentin sanat ve üretim bilgisini temsil eder. Yapıların farklı çağlarda yeniden kullanılması, malzemenin yaşayan kent içindeki dolaşımını gösterir.

NEDEN ÖNEMLİ?

Pergamon, bir antik kentin akropol, sağlık merkezi, kutsal peyzaj ve yaşayan modern yerleşimle birlikte nasıl okunacağını gösteren ender örneklerden biridir.

KAYNAKLAR VE İLERİ OKUMA

- UNESCO – Pergamon and its Multi-Layered Cultural Landscape ↗

<https://whc.unesco.org/en/list/1457>

ZİYARET ÖNCESİ KONTROL☐ Güncel erişim ve çalışma saatini doğrula☐ Fotoğraf ve drone kurallarını doğrula☐ Koruma sınırlarına ve yönlendirmelere uy☐ Kaynak ve gözlem notlarını ayrı kaydet**GÜNCEL DOSYAYI AÇ**

<https://arkeoexpo.com/bilgi-kosesi/arkeoloji/pergamon>

Yöntem notu: Metin, sayfada belirtilen resmî kurum, kazı ekibi ve Dünya Mirası kayıtlarıyla editoryal olarak kontrol edilmiştir. Bu dosya ziyaret saati, bilet ücreti veya saha erişimi gibi değişken bilgileri içermez; ziyaret öncesinde yetkili kurumdan güncel bilgi alınmalıdır.